

DEFINITIEF Beleidsplan Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid

Versie 3 maart 2025

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	2
2.	Missie van het NPBO.....	2
	Werkplan	4
	Kernwaarden.....	4
3.	Over het NBPO	4
	Wie zijn we?.....	4
	Netwerk uitbreiden.....	5
	Bestuur	5
	Besluitvorming	5
	Toezicht.....	5
4.	Verwerven, beheren en besteden van het vermogen.....	5
	Besluitvorming over opdrachten.....	6
	Medewerkers en uitvoering werkzaamheden.....	6
	Toezicht op financiële zaken	6
5.	Begroting	7
6.	Contactgegevens	7
BIJLAGE I	CONCEPT Werkplan 2025	8

1. Aanleiding

De relatie tussen overheden en burgers schuurt en voelt aan beide kanten te vaak ongemakkelijk. Overheden lijken zich op te sluiten in systemen, procedures en protocollen. Burgers keren zich af en soms ook tegen politici, bestuurders en de publieke zaak. Het functioneren van onze democratie staat daarmee onder druk.

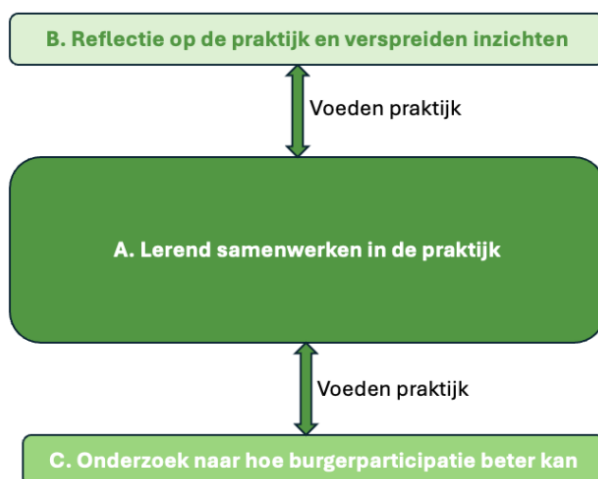
De verwachtingen van burgers over hun rol – en wat zij te bieden hebben – zijn veranderd. Aan de andere kant zit een overheid op veel vlakken 'vast' in regels, aan (snel) wisselende politieke samenstellingen etc. Daar bestaat ook reëel onvermogen om te voldoen aan de wens van de burger.

Participatie is actieve deelname. Burgers willen niet alleen serieus gehoord worden maar ook participeren in beleid dan wel hun omgeving. Regelmatig is 'inspraak' of 'consultatie' of slechts eenzijdig informeren niet voldoende. We zien die behoefte ook om ons heen. Zowel in theorie als de praktijk. We zien en ervaren de worsteling van bestuurders en ambtenaren om hun vertrouwde systeemwereld te kantelen en de leefwereld steeds meer 'macht' te geven. Daar is niet alleen lef voor nodig, de vraag is ook: hoe doe je dat? Wat is dan nog ieders rol? Tegelijkertijd zien we voorbeelden van bewonersinitiatieven die de kloof tussen overheid en inwoner al dichten. Past de veel gehanteerde participatieladder nog bij deze tijd? En zijn er wellicht andere of betere handvatten voor burger en overheid om zich anders te organiseren of anders om te gaan met elkaar?

Als burgers een belang hebben en niet gehoord worden of zich niet gehoord voelen, kunnen allerlei transitie tot stilstand komen. Dat betekent achteruitgang op het vlak van bijvoorbeeld welzijn of gemeenschapszin. Daarom werkt het NPBO – door lerend samen te werken in de praktijk en met reflectie en onderzoek – aan het ontwikkelen van burgerparticipatie die past bij de ontwikkelingen van de 21e eeuw.

2. Missie van het NPBO

De missie van het NPBO is om de positie, stem en invloed van de burger bij overheidsbeleid te versterken. Daarbij kijkt het NPBO vanuit het perspectief van burgers enerzijds en van bestuurders én ambtenaren anderzijds naar wat wel en niet werkt in participatie. Bij het leren hoe burgers en overheid nader tot elkaar kunnen komen, beperken we ons niet alleen tot onze eigen 'polder', maar halen ook inspiratie uit andere landen.

Dat doen we door:

- A. In de praktijk lerend samenwerken tussen burger en overheid te ondersteunen.
- B. Te reflecteren en dialoog te voeren over de praktijk; en inzichten te verspreiden in het veld.
- C. Onderzoek te (laten) doen naar hoe participatie op een betere manier kan plaatsvinden, aansluitend bij het perspectief en de leefwereld van burger en overheid. Met deze kennis & onderzoek voeden we de praktijk en vice versa.

Hieronder een uitwerking van deze kernactiviteiten.

A. Lerend samenwerken in de praktijk

We geven zelf in de praktijk vorm aan participatieprocessen. We willen de ervaringen en stem van burgers daarin directer en krachtiger laten doorklinken. We vragen aandacht voor alternatieve vormen van participatie en interactie, in het bijzonder ook vormen die *niet* door een overheid georganiseerd worden. Deze specifieke aandacht voor burgers leidt er niet toe dat de ervaringen en vraagstukken van beleidsactoren buiten beeld raken. Dat zou contraproductief zijn. We richten ons dus nadrukkelijk op *beide* kanten.

In participatieprocessen gebruiken we de vorm van **lerend samenwerken**. Zo dragen we zelf vanuit de praktijk bij aan het onderzoeken hoe burgerparticipatie beter kan. Vernieuwing of verandering gaat gepaard met leerprocessen. Leerprocessen zijn altijd 'wederzijds', vandaar 'lerend samenwerken'. De focus op leren in ons NPBO-werk betekent dat we ons niet verliezen in de inhoudelijke aspecten van de kwesties die in een participatieproces centraal staan (zoals duurzaamheid en de energietransitie). Ongeacht het onderwerp en de inhoudelijke details richten we ons in een participatieproces op hoe de rollen van burgers, bestuurders, ambtenaren en experts veranderen - of moeten veranderen - in nieuwe vormen van burgerparticipatie.

→ Dit leidt tot het eerste speerpunt in het werk van het NPBO. We zoeken tijdens onze werkpraktijk naar werkvormen, en rollen voor onszelf, waarmee we burgers en overheid - afzonderlijk en samen - kunnen helpen door:

- te reflecteren op hun ervaringen en zo eerdere aannames in hun werkwijze te toetsen en mogelijk te herzien;
- vervolgstappen te zetten om de barrières te slechten die leren en lerend samenwerken belemmeren.

B. Reflectie op de praktijk en verspreiden van inzichten

Het NPBO draagt bij aan kritische reflectie en dialoog om het leren in de praktijk te ondersteunen. Daarbij gaat het om leren *tijdens en na* een participatieproces. Het NPBO helpt betrokkenen over hun ervaringen met participatie en interactie na te denken en er inzichten over op te doen. Deze inzichten worden besproken in het brede netwerk van NPBO.

Het NPBO maakt deze nieuwe inzichten concreet en brengt ze in de praktijk in projecten, die op hun beurt weer geëvalueerd worden. Deze werkwijze draagt bij aan de verspreiding van inzichten en kennis in het veld.

'De staat van participatie', het project waar we momenteel aan werken, is een voorbeeld van het leren ná participatieprocessen. Inzichten opdoen en uitdragen gebeurt onder andere in publicaties, zoals het rapport dat net het licht zag, mede in opdracht van / i.s.m. NPBO: Grip op Gedoe.

→ Dit leidt tot een tweede speerpunt in het werk van het NPBO: het verspreiden van (nieuwe) inzichten en praktijkvoorbeelden. Zo brengen we de praktijk, maar ook het denken over en uitleggen wat burgerparticipatie is, verder. En willen we - veel breder dan alleen in onze eigen projecten - bijdragen aan betere en/of beter passende vormen van burgerparticipatie.

C. Onderzoek naar hoe burgerparticipatie beter kan

We kijken naar participatie-initiatieven en programma's, en hoe die de relatie tussen burgers en de overheid organiseren en vormgeven.

Er is participatie van de kant van de burger, die participeert in de samenleving. Dat wil zeggen in een gemeenschap die voor hem/haar betekenisvol is. En waarin diegene energie, kennis, ervaring en betrokkenheid mobiliseert om een punt van zorg verder te brengen, ook in relatie tot de overheid.

Er is ook participatie georganiseerd door de overheid die zich bewust is van het belang van een open relatie tussen overheid en samenleving. En die zich daarom inzet voor het vormgeven van een vruchtbare uitwisseling over specifieke onderwerpen.

Het NPBO kijkt samen met onderzoekers en mensen uit de praktijk naar beide vormen van participatie en de wisselwerking daartussen. We gaan na hoe participatie op een betere manier kan plaatsvinden, aansluitend bij het perspectief en de leefwereld van burger en overheid. Op een manier die leidt tot wederzijds vertrouwen en die voor zowel burger als overheid meerwaarde heeft.

→ Dit leidt tot een derde speerpunt in het werk van het NPBO: inzicht verwerven in hoe participatie in de praktijk vorm krijgt of zou kunnen krijgen op een manier die past bij de ontwikkelingen in de 21^e eeuw. Relevante vragen daarbij gaan over nieuwe rollen die burgers, ambtenaren en experts in zo'n vernieuwde vorm van participatie kunnen spelen.

Werkplan

In het werkplan voor 2025 staan de projecten die voortkomen uit bovenstaande kernactiviteiten die het NPBO neemt. Eind 2025 scherpen we het werkplan aan voor komende jaren. Dit werkplan 2025 is leidend in beslissingen over het besteden van vermogen. Het bestuur kan hiervan afwijken voor zover de activiteiten bijdragen aan de doelstelling.

Het Werkplan is toegevoegd als bijlage I.

Kernwaarden

Vanuit de missie en de uitwerking daarvan volgen kernwaarden die horen bij het NPBO. We zijn:

- **Verbindend:** we verbinden praktijk met theorie en burger met overheid.
- **Onafhankelijk:** we kijken naar praktijk en theorie vanuit meerdere perspectieven en met respect voor posities en belangen.
- **Open van geest:** we zijn toegankelijk en stellen onze oordelen uit.
- **Transparant:** we hebben geen verborgen agenda.
- **Lerend en vernieuwend:** we experimenteren met nieuwe inzichten en toetsen en vernieuwen die steeds.

3. Over het NBPO

Wie zijn we?

Bij het NPBO is een netwerk aan professionals, onderzoekers/wetenschappers en ambtenaren aangesloten. Aangesloten leden hebben bijvoorbeeld ervaring met proces- en projectleiding in het ruimtelijke domein, conflictbemiddeling, omgevingsmanagement, managen van communicatie- en participatieprojecten, wetenschappelijk onderzoek in bestuurskunde, economie en politicologie. Betrokkenen zijn werkzaam op veel verschillende domeinen en zowel op nationale, regionale als lokale schaal.

NPBO zelf is een onafhankelijke partij binnen dit speelveld. Het werk van NPBO wordt gevoed door het netwerk en NPBO voedt andersom dit netwerk weer met inzichten uit de praktijk van het werken aan burgerbetrokkenheid. Dat gebeurt in eigen onderzoek en door opdrachten als coördinerende partij aan te nemen (als procesontwerper of begeleider van participatieprojecten). En ook door deel te nemen aan extern geïnitieerd wetenschappelijk onderzoek (zoals JustETrans) en door evaluatie, reflectie en dialoog over de praktijk. Die kan meerdere vormen aannemen:

1. Evaluerend met externe deskundigen (vreemde ogen)
2. Lerend -> evaluerend t.a.v. processen en inrichting
3. Uitdragend naar betrokken partijen (achterban)
4. Uitdragend naar derden (geïnteresseerden)

Netwerk uitbreiden

Het NPBO breidt steeds het netwerk uit met:

- Partijen die werken aan participatie-initiatieven en programma's, en die bezig zijn een relatie tussen burgers en de overheid te organiseren en vorm te geven.
- Burgers en beleidsmakers die input en reflectie geven over lerend samenwerken.
- Professionals en overheden die gebruik willen maken van de lessen uit evaluaties en reflecties.

Deze kunnen deelnemen aan brainstormsessies, kunnen helpen inzichten op te halen en te verspreiden, kunnen opdrachten uitvoeren, kunnen helpen methodieken te ontwikkelen en nieuwe werkwijzen te verspreiden.

Bestuur

Het bestuur van het NPBO bestaat sinds oktober 2024 uit:

- Floris Baggerman (penningmeester, daarnaast werkzaam als adviseur Participatie & Relatiemanager, Buurkracht)
- David Laws (daarnaast gepensioneerd hoofddocent bij de afdeling Politieke Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam)
- Anne Loeber (daarnaast hoofddocent Duurzaamheid en Governance aan het Athena Instituut, Vrije Universiteit Amsterdam)
- Rob Rietveld (voorzitter, directeur-bestuurder NPBO)
- Nicky Struijker Boudier (secretaris, daarnaast werkzaam in communicatie & participatie vanuit Buro Boudier)

Bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun bestuurlijke werkzaamheden. Wel kunnen zij een onkostenvergoeding vragen. Met onkosten wordt bedoeld reis-, verblijfs-, telefoon- en kantoorkosten.

Besluitvorming

Ieder bestuurslid heeft één stem. Besluiten worden volgens de statuten met volstrekte meerderheid genomen.

In de praktijk wil het bestuur werken via consensus. Zij wendt zich tot stemmen als een manier om meningsverschillen op te lossen die blijven bestaan nadat alles eraan is gedaan om voorwaarden te vinden waar alle leden het over eens kunnen worden.

We stellen in 2025 een huisreglement op om de verdere interne gang van zaken, gedrag en verantwoordelijkheden binnen de stichting duidelijk te maken.

Toezicht

Het NPBO heeft een Raad van Toezicht die toeziet op beslissingen van het bestuur. De raad van toezicht bestaat uit:

- Sander van 't Foort (manager Wonen bij Thuis), voorzitter
- Eefje Cuppen (directeur Rathenau instituut, verbonden aan Universiteit Leiden als hoogleraar Governance of Sustainability aan het Instituut voor Bestuurskunde), plaatsvervangend voorzitter
- Rob Weterings (directeur Nationaal Klimaat Platform), secretaris

Een Raad van Toezicht ziet toe op de statutair vastgelegde doelstellingen en verplichtingen.

Meer informatie over bestuur en Raad van Toezicht [is hier te vinden](#).

4. Verwerven, beheren en besteden van het vermogen

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door inkomsten uit fondsen, projecten en penvoerderschap. Niemand mag over het vermogen van de stichting beschikken als ware het zijn

of haar eigen vermogen. Bestuursleden kunnen daarom individueel geen beslissingen nemen over het aangaan van opdrachten en besteden van bedragen of het inhuren van de eigen organisatie. Er worden alleen verplichtingen aangegaan, waar een dekking tegenover staat.

Het NPBO is een ANBI Stichting en verwerft inkomsten op drie manieren:

- Het NPBO verwerft fondsen voor het doen van onderzoek, voor projecten in de praktijk, voor het evalueren van projecten of het uitwerken en verspreiden van inzichten.
- Het NPBO heeft inkomsten uit coördinatie van opdrachten (als procesontwerper of begeleider van participatieprojecten) voor overheden en/of bedrijfsleven. Hiervoor wordt een 10% afdracht gerekend t.b.v. het NPBO.
- Het NPBO is penvoerder voor participatieprojecten, voor dit penvoerderschap rekenen wij een 5% afdracht t.b.v. het NPBO.

Van de inkomsten betaalt het NPBO – naast onkostenvergoeding en administratieve lasten – onderzoek, projecten uit het werkplan, evaluatie van projecten, de verspreiding van inzichten en het organiseren van leerbijeenkomsten.

Besluitvorming over opdrachten

Opdrachten komen binnen bij het NPBO via één van de bestuursleden, via het netwerk van NPBO of via de website (contactformulier) of de mail.

Bestuur legt de opdracht naast de missie en kernwaarden en besluit:

- of het onder de vlag van NPBO kan
- welke partij geschikt is om de opdracht uit te voeren
- *NB: als één van de bestuursleden rechtstreeks of via een omweg een betrokkenheid heeft, beslist hij of zij niet mee. Bij twijfels kan de Raad van Toezicht adviseren.*

Vervolgens maakt de uitvoerende partij een offerte met plan van aanpak. NPBO is hiervoor penvoerder of coördinator.

De werking van de administratieve organisatie is beschikbaar als apart document.

Medewerkers en uitvoering werkzaamheden

Het NPBO heeft geen medewerkers in eigen dienst. Als een opdracht wordt uitgevoerd is het NPBO de opdrachtnemer (penvoerder). Uitvoering vindt plaats via onderaannemers uit het netwerk van experts van NPBO.

Toezicht op financiële zaken

Minstens één keer per kwartaal worden inkomsten en uitgaven door het bestuur gecontroleerd. Daarnaast ziet het bestuur toe op de fondsenwerving en de inkomsten en uitgaven bij de uitvoering van het beleidsplan. In het geval dat er bij (onverhoopte) beëindiging van de stichting een positief resultaat overblijft, worden de baten besteed ten behoeve van een stichting met een soortgelijke doelstelling.

Jaarlijks wordt er een jaarrekening opgesteld. Het boekjaar loopt gelijk aan een kalenderjaar.

5. Begroting

	Omschrijving	Bedrag (€)
Eigen vermogen		18.000
Verwachte inkomsten 2025		
<i>Projecten</i>		
3. Inkomsten Open Urban Platform Rotterdam	10 bijeenkomsten à € 400	4.000
4. Inkomsten Omgevingsraad Windpark gemeente Someren		20.000
5. Inkomsten Omgevingstafel Nieuw Weiburg, Harderwijk		15.000
6. Inkomsten Omgevingsraad Windpark Isselt, Amersfoort		25.000
7. Inkomsten deelname onderzoek JustEtrans		0
10. Update Handboek Omgevingsadviesraad, offerte wordt nog opgesteld		15.000
Verwachte uitgaven 2025		
<i>Projecten</i>		
1. Kosten Landelijk Netwerk Burgerberaad	Aantal keer een zaaltje	1.000
2. Kosten Brainstorms met netwerk	Twee of drie bijeenkomsten	2.000
3. Kosten Open Urban Platform Rotterdam	Minus afdracht 25%	3.000
4. Kosten Omgevingsraad Windpark gemeente Someren	Minus afdracht 10%	18.000
5. Kosten Omgevingstafel Nieuw Weiburg, Harderwijk	Minus afdracht 10%	13.500
6. Kosten Omgevingsraad Windpark Isselt, Amersfoort	Minus afdracht 10%	22.500
7. Kosten deelname onderzoek JustEtrans	'In kind' bijdrage 40 uur p.j.	0
8. De staat van participatie	Werkstudent (interviews) en ruimten huren	3.500
9. (inter)nationale kennisuitwisseling met netwerk	Inzet bestuur en vrijwilligers	0
10. Update Handboek Omgevingsadviesraad, offerte wordt nog opgesteld	Minus afdracht 10%	13.500
<i>Administratief/PR</i>		
Website professionaliseren	Update huisstijl, passend beeldgebruik en iconen	1.320
Vervangen Dropbox	Voor veiliger variant	900
Kantoorkosten	Incl bijeenkomsten bestuur	1.000
Totaal verwachte inkomsten		79.000
Totaal verwachte uitgaven		80.220
Totaal begroot resultaat		-1.220
Eigen vermogen eind 2025		16.780

NB: een omschrijving van de in de begroting genoemde projecten staat in het werkplan in bijlage I.

6. Contactgegevens

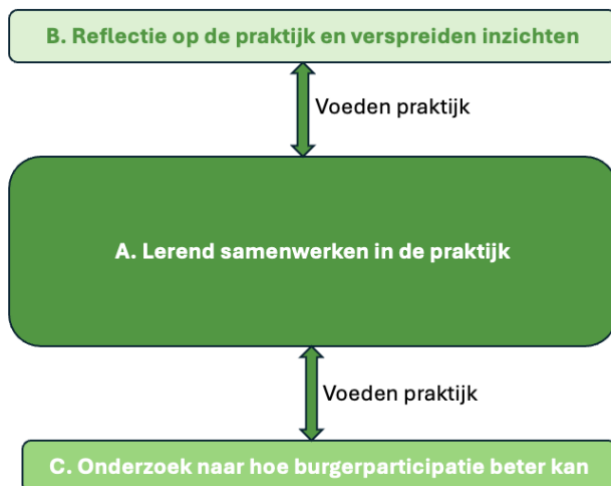
Het adres van Stichting NPBO is: Greveling 8, 9654 PT Annerveenschekanaal.

Wij zijn te bereiken via info@npbo.nl.

De instelling voldoet aan haar publicatieplicht met de website www.npbo.nl

BIJLAGE I **CONCEPT Werkplan 2025**

Januari 2025, behorend bij Beleidsplan NPBO

Op de volgende pagina's staan de projecten die we nu in gedachten hebben voor de volgende jaren. Voortschrijdend inzicht kan zorgen voor bijstelling. Daarom maken we elk jaar in het vierde kwartaal een aangepast plan.

In de projectbladen staat uitgewerkt wat we willen, wat de rol van NPBO is en wie uit het bestuur aanspreekpunt en trekker is voor het project. Degene die verantwoordelijk is (vaak ook een duo), werkt het project verder uit en legt financiële gevolgen en vragen terug in het bestuur.

De kleuren in de tabel hieronder geven aan bij welke rol van het NPBO (zie ook plaatje) elk project hoort.

Overzicht projecten 2025	Q1	Q2	Q3	Q4
1. Opzet Landelijk Netwerk Burgerberaad				
2. Brainstorms met netwerk tijdens en/of na project				
3. Open Urban Platform Rotterdam				
4. Omgevingsraad Windpark gem. Someren				
5. Omgevingstafel Nieuw Weiburg, Harderwijk				
6. Omgevingsraad Windpark Isselt, Amersfoort				
7. Deelname onderzoek JustEtrans				
8. De staat van participatie				
9. (inter)nationale kennisuitwisseling met netwerk				
10. Update van het Handboek Omgevingsadviesraad				

1. Landelijk Netwerk Burgerberaad

Situatie

Het NPBO heeft ervaring opgedaan met het organiseren van een burgerberaad (in 2018 Gemeente Sud West Fryslan, in 2020/2021 RES-regio Foodvalley en in 2023 Gemeente Eemnes). De kennis en ervaring opgedaan in Friesland is ook ingebracht in de commissie Brenninkmeijer. Inmiddels worden er steeds meer burgerberaden georganiseerd. Er lijkt echter geen duidelijkheid te zijn over de verschillende aspecten rond een burgerberaad. Wat kan wel, wat kan niet. Wat zou er zeker geregeld moeten zijn. Hoe zit het met de kwalitatieve borging? Hoe voorkomen we populistische inzet van een burgerberaad, hoe sluit het aan op onze representatieve democratie? Samen met andere, meer idealistische, partijen die zich inzetten voor het (goede) gebruik van met mechanisme van een burgerberaad hebben we een landelijk netwerk burgerberaad opgezet. Daarin delen we onze ervaring om hiermee de kwaliteit van het burgerberaad in Nederland te verbeteren.

Wat willen we?

Sinds de commissie Brenninkmeijer is 'het burgerberaad' min of meer viral gegaan. In het hele land dienden volksvertegenwoordigers moties in voor een burgerberaad, vaak nog zonder een onderwerp waarover dat burgerberaad moest gaan.

Wij willen bewerkstelligen dat over de hele breedte gekeken naar burgerparticipatie, zodat burgerberaden daar deel van kunnen zijn maar niet de enige vorm zijn. Belangrijke vraag om te beantwoorden is: hoe vertaal je de behoefte om gehoord te worden? Welke vorm past?

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Verzamelen en delen van kennis over burgerberaden. Werken aan minimale eisen die aan een burgerberaad gesteld morgen worden.

Samenbrengen van uitvoerende partijen. Het NPBO is actief betrokken bij het opzetten van dit landelijk netwerk. In maart 2024 organiseerde het NPBO een bijeenkomst met partijen die nu burgerberaden organiseren.

Rol NPBO

Zelf kennis delen en zorgen dat landelijk kennis wordt gedeeld.

Kosten en inzet

€ 1.000 voor een paar keer een zaaltje. Inzet Jurriën Helwig (medewerker Public Mediation voor NPBO) gezamenlijk met andere betrokken partijen. Rob en soms Nicky als deelnemer.

Wanneer

Landelijk Netwerk Burgerberaad is opgericht in 2022. Dit jaar is er een bijeenkomst op 14 februari in de middag. Later dit jaar mogelijk nog een bijeenkomst.

Trekker

Was Rob Rietveld. Inmiddels Jurriën Helwig gezamenlijk met andere betrokken partijen.

2. Brainstormbijeenkomsten met netwerk tijdens en/of na project

Situatie

Het NPBO breidt steeds het netwerk uit met:

- partijen die werken aan participatie-initiatieven en programma's, en die bezig zijn een relatie tussen burgers en de overheid te organiseren en vorm te geven.
- Burgers en beleidsmakers die input geven over lerend samenwerken
- Professionals en overheden die gebruik willen maken van de lessen uit evaluaties en reflecties.

Deze kunnen deelnemen aan brainstormsessies, kunnen helpen inzichten op te halen en te verspreiden, kunnen opdrachten uitvoeren, kunnen helpen methodieken te ontwikkelen en nieuwe werkwijzen te verspreiden.

Wat willen we?

Het verspreiden van (nieuwe) inzichten en praktijkvoorbeelden in interactie met het netwerk. Zo brengen we de praktijk, maar ook het denken over en uitleggen wat burgerparticipatie is, verder. En dragen we – veel breder dan alleen in onze eigen projecten - bij aan de beoogde 'herijking' van burgerparticipatie.

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Brainstormsessies organiseren voor betrokkenen bij participatieprocessen en/of het brede netwerk van NPBO, tussentijds of aan het slot van een opdracht.

Dit kan meerdere vormen aannemen. t.w.:

- Evaluerend met externe deskundigen (vreemde ogen)
- Lerend -> evoluerend t.a.v. processen en inrichting
- Uitdragend naar betrokken partijen (achterban)
- Uitdragend naar derden (geïnteresseerden)

Het NPBO helpt betrokkenen over hun ervaringen met participatie en interactie na te denken en er inzichten over op te doen, zodat die weer in de praktijk ingezet kunnen worden.

Rol NPBO

Initiëren en organiseren van twee of drie brainstormsessies.

Kosten en inzet

Kosten: € 2.000 voor huren locatie en catering.

Inzet bestuursleden in organisatie van de bijeenkomsten en uitnodigen netwerk.

Wanneer

Tijdens en na projecten. In 2025 naar verwachting in Q2 en Q4.

Wie

Betrokkenen bij participatieprocessen, het brede netwerk van NPBO.

3. Open Urban Platform Rotterdam

Situatie

De gemeente Rotterdam onderzoekt de kansen en bedreigingen van digitalisering op de nieuwe werkelijkheid van de stad, rekening houdend met de behoeften van bewoners, ondernemers, bezoekers en de eigen maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzaamheid, klimaatverandering, inclusiviteit, mobiliteit en huisvesting. Met een digitaal ecosysteem waarin data tussen alle deelnemers kan stromen en nieuwe toepassingen ontwikkeld en geïmplementeerd kunnen worden, ontwikkelt de gemeente een digitale infrastructuur. Die is gebaseerd op nieuwe inzichten en – technologieën en nieuwe vormen van samenwerken. Het Open Urban Platform wordt een plek voor inwoners, bedrijven en instellingen waar iedereen samen kan komen om elkaar te ontmoeten.

Zie ook:

<https://ibestuur.nl/artikel/rotterdam-ontwikkelt-open-urban-platform-met-digital-twin/>

Wat willen we?

In dit geval heeft de gemeente Rotterdam de toezichtrol verbreed met deelname inwoners. Wij doen actieonderzoek naar deze vernieuwende vorm van burgerparticipatie en willen leren hoe deze rol werkt. Aan het einde van het jaar nodigen we ons netwerk uit om ervaringen te delen en hierop te reflecteren.

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Deelname aan de Governance Board van het Open Urban Platform Rotterdam waarin we de stem van burgers vertegenwoordigen en alles wat het OUP doet daaraan toetst.

Rol NPBO

Lerend samenwerken, ontdekken toezichtrol.

Kosten en inzet

Inkomsten € 4.000. Kosten: € 3.000. 25% afdracht aan NPBO: € 1.000.

De kosten en afdracht zijn gebaseerd op de inzet van Floris Baggerman in de Governance Board.

De afdracht wordt ingezet voor een brainstorm met het netwerk eind dit jaar waarin we reflecteren op dit project.

Wanneer

2025 en 2026

Trekker

Floris Baggerman

4. Omgevingsraad Windpark Someren

Situatie

In de gemeente Someren is er een windpark gepland (windpark Diepenhoek). Hierover is veel onrust ontstaan binnen de gemeente. De gemeente heeft in 2023 het NPBO gevraagd om een bemiddelende rol te spelen tussen alle partijen en de verstoorde verhoudingen te inventariseren en een voorstel te maken voor een participatief traject waarbij alle partijen gezamenlijk en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan het proces. Naar aanleiding hiervan is er een rapport gekomen met het advies om hiervoor een dialoogtafel op te zetten (een omgevingsraad). Naar aanleiding van dit rapport is het NPBO gevraagd om deze dialoogtafel vorm te geven en het proces verder te begeleiden.

Wat willen we?

Het NPBO heeft in 2018 in het kader van de GreenDeal "participatie bij duurzame energie projecten op land" een handboek geschreven voor het gebruik van een omgevingsraad (dialoogtafel). In het kader hiervan willen we dit ook in de praktijk brengen, de inzet stimuleren. Daarnaast moet de theorie in de praktijk zich bewijzen en de ervaring daarmee weer verwerkt worden in een vernieuwde uitgave van het handboek (zie project 10).

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Vormgeven en begeleiden van het proces als onafhankelijke partij.

Rol NPBO

Analyse van de situatie: is gedaan.

In deze fase: bemiddelen en reflecteren op ervaringen. En inbrengen kennis over participatie.

Kosten en inzet

Inkomsten: €20.000. Kosten: €18.000. 10% afdracht aan NPBO: €2.000.

Daarnaast ligt er het verzoek om leiding te blijven geven aan de dialoogtafel (als voorzitter). De kosten en inzet zijn gebaseerd op de invulling van het voorzitterschap.

Wanneer

Opzet en inrichting dialoogtafel loopt. Afronding proces verwacht eind 2026.

Wie

Door Rob Rietveld

5. Omgevingsraad Nieuw Weiburg, Harderwijk

Situatie

In de gemeente Harderwijk wordt gewerkt aan het realiseren van een nieuwe woonwijk als “inbrei” locatie (tussen ziekenhuis en station). Hiervoor is in eerste instantie een participatief proces opgezet d.m.v. een klankbordtafel. De deelnemende bewoners vanuit Harderwijk in deze klankbordgroep waren niet tevreden met het functioneren hiervan en de mate waarin geparticipeerd kon worden. De deelnemende omwonenden hebben vervolgens het NPBO naar voren geschoven om het proces te begeleiden (met o.a. de rol van voorzitter van de klankbordgroep). Voor het vervolgproces is er vanuit het NPBO een participatieplan gemaakt met de inzet van een omgevingstafel. Hiervoor is aan het NPBO gevraagd om dit ook verder te begeleiden en de omgevingstafel voor te zitten.

Wat willen we?

Het NPBO heeft in 2018 in het kader van de GreenDeal “participatie bij duurzame energie projecten op land” een handboek geschreven voor het gebruik van een omgevingsraad (dialoogtafel). Ik het kader hiervan willen we dit ook in de praktijk brengen, de inzet stimuleren. Daarnaast moet de theorie in de praktijk zich bewijzen en de ervaring daarmee weer verwerkt worden in een vernieuwde uitgave van het handboek (zie project 10).

In dit geval is het interessant om te onderzoeken of de methode van een omgevingstafel (Omgevingsraad) ook passend is voor een ander type projecten dan die voor duurzame energie opwek waarvoor het handboek in eerste instantie geschreven is.

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Opzet en inrichting dialoogtafel: die is nu klaar.

Vormgeven en begeleiden van het proces als onafhankelijke partij, voor de dialogen die lopen.

Rol NPBO

Procesbewaker, onafhankelijk voorzitter.

Kosten en inzet

Inkomsten: €15.000. Kosten: €13.500. 10% afdracht aan NPBO: €1.500

Daarnaast ligt er het verzoek om leiding te blijven geven aan de dialoogtafel (als voorzitter).

Hier is met de begroting vanuit gegaan.

Wanneer

Afronding proces verwacht eind 2025.

Trekker

Rob Rietveld

6. Omgevingsraad Windpark Amersfoort

Situatie

In de gemeente Amersfoort is er een windpark gepland (windpark Isselt). Hierover is veel onrust ontstaan binnen de gemeente. De gemeente heeft in 2023 het NPBO gevraagd om een voorstel te maken voor een participatief traject waarbij alle partijen gezamenlijk en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan het proces. Naar aanleiding hiervan is er een advies opgesteld om hiervoor een dialoogtafel op te zetten (een omgevingsraad). Naar aanleiding van dit voorstel is het NPBO gevraagd om deze dialoogtafel verder vorm te geven, het proces te begeleiden en de dialoogtafel voor te zitten.

Wat willen we?

Het NPBO heeft in 2018 in het kader van de GreenDeal "participatie bij duurzame energieprojecten op land" een handboek geschreven voor het gebruik van een omgevingsraad (dialoogtafel). In het kader hiervan willen we dit ook in de praktijk brengen, de inzet stimuleren. Daarnaast moet de theorie in de praktijk zich bewijzen en de ervaring daarmee weer verwerkt worden in een vernieuwde uitgave van het handboek (zie project 10).

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Vormgeven en begeleiden van het proces als onafhankelijke partij.

Rol NPBO

Procesbewaker. Adviseren en elke drie maanden reflecteren.

Daarnaast ligt er het verzoek om leiding te blijven geven aan de dialoogtafel (als voorzitter).

Kosten en inzet

Inkomsten: €25.000. Kosten: €22.500. 10% afdracht aan NPBO: €2.500.

Wanneer

Opzet en inrichting dialoogtafel is klaar. Dialogen lopen. Afronding proces verwacht eind 2025.

Trekker

Rob Rietveld

7. JustEtrans

Situatie

Het NPBO is gevraagd om hun ervaring in de processen rond de energietransitie in te brengen in het [NWO onderzoek \(4 jaar\) JustEtrans](#).

Wat willen we?

Inbrengen praktijkervaring in het belang van het onderzoek.

Rol NPBO

Deelnemer aan het onderzoek. Daarnaast draait één van de onderzoekers mee met het project "Omgevingsadviesraad Amersfoort Wind op IJssel".

Kosten en inzet

Geen kosten of inkomsten. NPBO stelt 40 uur per jaar 'in kind' beschikbaar.

Wanneer

Onderzoek loopt sinds 2022 tot 2026

Wie

Rob Rietveld

8. Workshop: 'de staat van participatie'

Situatie

Er bestaat een grote hoeveelheid ervaring met participatie van burgers die grotendeels onaanbehoord blijft. Er is veel boosheid en ontevredenheid, maar wat is de achtergrond daarvan?

Wat willen we?

Burgers helpen betekenis te geven aan hun ervaringen door deze met elkaar te bespreken. Te kijken welke inzichten hieruit kunnen worden afgeleid.

Deze inzichten vervolgens onder de aandacht brengen bij vertegenwoordigers van de overheid. Om vervolgens doorlopende reflectie te creëren met als doel nieuwe vormen te vinden om de stem en ervaring van burgers te betrekken bij maatschappelijke ontwikkelingen. Vormen die passend zijn voor burgers en voor een overheid/initiatiefnemer.

Wat is hiervoor nodig?

We vinden dat het perspectief van inwoners op participatie onderbelicht: wat is er voor hen nodig? Welke bouwstenen hebben zij nodig om mee te kunnen praten/denken/beslissen? Denk aan vertrouwen, beslissingsbevoegdheid, eigenaarschap, meedenkkraft, omgaan met emoties, omgaan met inhoud. De output van The State of Conflict conferentie 2024 over emoties kan een van de inputbronnen zijn. Idem voor de ervaringen uit Hoeksche Waard (participatietraject over zondagsrust).

Een ander deel dat uitgewerkt kan worden is taal: de taal die we hebben over waarom inwoners wel/niet meedoen is niet genuanceerd genoeg. Ik doe bijvoorbeeld niet mee omdat ik kleine kinderen heb in plaats van dat ik 'afgehaakt' ben.

Rol NPBO

- We starten met een workshop die twee groepen mensen samenbrengt die hun ervaringen delen met participatie en daarop reflecteren. We geven geen richting, maar helpen het gesprek. De twee groepen zijn:
 - o Mensen die uitgenodigd werden voor een participatietraject, die wel begrepen wat er aan de hand was/wat gevraagd werd.
 - o Mensen die onuitgenodigd hun proteststem lieten horen in een traject.We benaderen ongeveer 20 mensen via onze netwerken en interviewen hen vooraf. We werken de vorm uit.
- Interviewen van ambtenaren en bestuurders door het land heen om hun ervaringen te horen.
NB: Er is nu een PHD student van Niek Mouter van TU Delft onderzoek aan het doen naar de ervaringen van wethouders met participatie, we betrekken ook zijn inzichten en quotes.
- Delen van inzichten met overheden en professionals die met gebiedsprocessen/ participatie bezig zijn.

Kosten en inzet

Kosten: € 3.500 voor werkstudent die interviews afneemt, huur locatie voor de bijeenkomsten. Inzet David en Anne. Nicky en Jurrien van Public Mediation bij bijeenkomsten.

Wanneer

2025

Waar

Universiteit

Trekker

David en Anne

9. (inter)nationale kennisuitwisseling met netwerk

Situatie

In Italië loopt een programma met projecten in 300 steden, over participatie van het publieke leven en het ontwikkelen van burgerschapsvaardigheden. Dit is interessant i.v.m. onze eigen missie.

De steden daar hebben expliciet ingestemd om actief participatie te bewerkstelligen. Inwoners die iets willen moeten daarbij intern bij een gemeente iemand kunnen benaderen die ook macht heeft. Ze hebben fysieke plekken gecreëerd voor ontmoeting, maar de programmering moeten inwoners zelf maken. De gemeente helpt en geeft ruimte. Marktpartijen mogen meedoen, maar alleen in dienst van het algemeen belang.

Er zijn ook interessante ervaringen in de UK ([Oliver Escobar](#)) Finland, Zweden, België, Frankrijk.

Wat willen we?

Online uitwisseling van ervaringen van andere landen met Nederland met geïnteresseerden in Nederland.

Uitbreiden van ons netwerk.

Wat is hiervoor nodig?

David betreft mensen uit zijn netwerk. We gaan uit van een internationaal panel en de mogelijkheid vragen te stellen.

We nodigen mensen uit het netwerk en andere geïnteresseerden uit die zich wanneer gewenst daarna bij ons netwerk kunnen aansluiten.

RoI NBPO

Organisator een webinar voor (inter)nationale kennisuitwisseling.

Kosten en inzet

Geen kosten. Inzet door David in het betrekken van zijn internationaal netwerk en het vormgeven van de digitale bijeenkomst.

Gezamenlijk inzet van bestuur om netwerk te betrekken.

Wanneer

Herfst 2025

Trekker

David Laws

10. Update van het Handboek Omgevingsadviesraad

Situatie

In december 2019 maakte Rob Rietveld [het Handboek Omgevingsadviesraad](#), als onderdeel van de Green Deal | "Participatie van de Omgeving bij Duurzame Energieprojecten".

De energietransitie komt in de fase dat steeds meer projecten (zonne- en windprojecten, transformatorhuisjes etc) richting uitvoering gaan. Een update van het Handboek is wenselijk.

Wat willen we?

Een update van het Handboek Omgevingsadviesraad.

Wat is hiervoor nodig?

Volgens ons principe van lerend samenwerken betrekken we ook burgers bij de update van dit Handboek. In een Plan van Aanpak werken we het proces tot totstandkoming uit. De update wordt gemaakt in interactie met (oud) deelnemers aan omgevingsadviesraden (voorzitters, begeleiders, markt partijen en ambtenaren).

Rol NPBO

Initiëren en begeleiden proces om input op te halen voor update.

Input verwerken in update Handboek.

Kosten en inzet

Inkomsten: €15.000. Kosten: €13.500. 10% afdracht aan NPBO: €1.500.

Die project is een opdracht van de Expertpool van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie, contactpersoon Bas Koopman.

Inzet van Rob en David als initiators. En van voorzitters en inwoners van Omgevingsadviesraden.

Omdat Nicky als bestuurslid nu werkt bij dit Nationaal Programma, heeft zij zich onthouden van stemming over dit project en onthoudt zij zich van opdrachtgeverschap aan die zijde.

Wanneer

Eerste helft 2025

Trekker

Rob (geestelijk vader eerste Handboek) in samenspraak met David.